

ליקוטים וסיפורים נפלאים אחרי קדושים

שאמר הקב"ה לאהרן הכהן, דכדי לעבוד את השי"ת צריך שיהיה לאדם את שתי הבחינות, שיהיה שפל בדברים הנוגעים בינו לבין עצמו, אך בדברים הנוגעים כלפי שמיא צריך שיהיה ויגבה לבו בדרכי הקדושה. (שיח יעקב יוסף)

"ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל" (טז, ח)

איתא בגמ' (יומא דף ס"ב ע"א) שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים, לכאורה הוי תימה דהרי התורה חסה על ממונם של ישראל ואמאי השעיר המשתלח לעזאזל ציותה התורה שיהא שוה בדמים לשעיר השני, יכולין היו ליקח שעיר השוה בפחות אם ממילא הוא הולך לעזאזל.

ואפשר לרמוז על אלו האנשים, דכשבאים לבקש אצלם נדבה לדבר מצוה, אוחזין את מידת הקמצנות ונותנין הסכום הפחות ביותר, אך בדברי הבלי העולם הזה מפזרים הם הון רב, וזהו מרומז כאן בשני השעירים, באותו מידה שהאדם נותן לשעיר לעזאזל המרמז על הבלי העולם הזה, כך צריך ליתן על השעיר להשם המרמז על המצוות, והיינו שיתן האדם מהונו לכל דבר מצוה שבא לידו לכל הפחות באותו מידה שהוא נותן להנאותיו הגשמיים. (שיח יעקב יוסף)

"לפני ה' תטהרו" (טז, ל)

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים (משנה סוף יומא) בשעה שרופא מטפל בחולה איננו שם לבו ליסוריו של החולה, כי אם עושה את כל הדרוש לרפואתו. אולם אם הרופא מטפל בבנו הוא, הריהו מבקש עצות ותחבולות כדי להפחית ככל האפשר את היסורים הכרוכים בטיפול הרפואי. השם יתברך, בתור אביהם של ישראל, מבקש גם הוא עצות, שכפרת עוונותינו לא תהיה כרוכה בעיניניים ויסורים, ונתן לנו איפוא את היום הקדוש יום הכיפורים, שהוא מכפר על כל החטאים. הואיל "ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים", על כן נתן לנו אמצעי ריפוי קלים... (אהל יעקב)

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (טז, ל)

יש לדקדק למה כפל ואמר לטהר אתכם מכל חטאתיכם, ושוב אמר לפני ד' תטהרו? ונראה דהנה לכאורה מהו מעלת יום הכפורים יותר מבכל השנה, והלא יוהכ"פ אינו מכפר אלא עם תשובה, וא"כ הוא הדין בכל עת בכל השנה מועיל תשובה.

אך הנה יש עונות שאינם ידועים כלל לאדם שעשה אותם, ואינו יודע להתוודות עליהם ולהתחרט כראוי, ואלו החטאים אינם נמחלים

"אחרי מות שני בני אהרן" (טז, א)

במדרש נאמר: לא מתו בני אהרן אלא על שנכנסו מחוסרי בגדים, ומה היו חסרים? מעיל היו חסרים. ולכאורה מדוע בני אהרן היו צריכים מעיל, והרי הם היו כהנים הדיוטים ומעיל הוא אחד מבגדי כהן גדול ולא היו צריכים ללבשו. עונה על כך הרא"ש ז"ל אם בני אהרן נטלו רשות לעצמם להיכנס לקדש הקדשים עם קטורת א"כ ראו את עצמם כמו כהנים גדולים, ולפי שיטתם חייבים ללבוש בגדי כהן גדול, ואם לא לבשו מעיל הרי הם מחוסרי בגדים וחייבים מיתה. ומה ראה המדרש להזכיר דוקא את המעיל הרי היו מחוסרים כל בגדי הכהן גדול. מתרץ על כך בספר "ים התלמוד" ע"פ המדרש שנדב ואביהוא חטאו שדברו "לשון הרע" על משה ועל אהרן, שאמרו "מתי ימותו שני זקנים אלו, ואנחנו ננהיג את הדור" ואמרו חז"ל שהמעיל מכפר על "עוון לשון הרע", ולכן כותב המדרש שהיו חסרים "מעיל" שהיו חסרים כפרה על עוון לשון הרע ולכן נעשו.

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' וימותו" (טז, א)

למה נסמכה מיתת שני בני אהרן לפרשת יום הכיפורים, ללמדך שמיתת הצדיקים מכפרת כיום הכיפורים (פס"ז אחרי טז, ב). חז"ל אומרים כי בשעת פטירתו של רבינו הקדוש נפלה פתקה מן השמים ועליה כתוב, כי כל מי שהיה באשכבתיה דרבי מזומן לחיי העולם הבא. ומאתר שכל מיתת צדיק מכפרת, מדוע דוקא בהלווית רבי הובטחו לחיי עולם הבא? תירוץ מקורי על כך אמר הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור: ידועה היא מחלוקתם של רבי וחכמים, אם יום הכיפורים מכפר בין לשבים בתשובה ובין לשאינם שבים - כדעת רבי, או שמכפר רק לשבים בלבד - כדברי חכמים. לפי זה כיון שמיתת צדיקים הושוותה ליום הכיפורים, לענין הכפרה, ודאי נחלקו רבי וחכמים גם בזו, שלחכמים אינה מכפרת אלא למי שבא לשמוע ההספד ומתעורר לתשובה, ואילו לדעת רבי מכפרת אף אם באו רק לחלוק כבוד לצדיק, ואינם שבים בתשובה בפועל. להלכה הרי כלל נקוט הוא בידינו, הלכה כרבי מחבירו ולא מחבריו, וכיון שחכמים חולקים עליו נפסקה הלכה כמותם. לכן במיתת שאר הצדיקים, לא נתכפרו כל המשתתפים בהלוויתם, אלא רק אלו שהתעוררו ושובו בתשובה, כהכרעת ההלכה. אבל בפטירת רבינו הקדוש עצמו, פסקו משמים לכבודו, כשיטתו, וירדה פתקה מן השמים לאמור כי כל מי שהשתתף בהלווייתו, גם אותם שלא נתעוררו לתשובה, "מזומן לחיי העולם הבא", כי כבר נתכפרו על כל חטאייהם, ואם לא ישובו לחטוא מובטח להם עולם הבא. (להתעדן באהבתך)

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (טז, ג)

בזאת בגימטריא שפל ובגימטריא קדוש, והיינו

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים אחרי קדושים

מתגשם ושוקע בתוך הקליפות, ורק ה' מסוגל היה לרדת, כי אין קדוש כה'.
(הרה"ק רבי שלמה מלוצק זי"ע)

"קדשים תהיו כי קדוש אני" (יט, ב)

ובמדרש (ויק"ר כד, ט): "קדושים תהיו - יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם" ע"כ. להבין דברי המדרש. הנה באמת כל מה שאדם מקדש ומטהר עצמו יותר ועובד הש"י יותר, יודע יותר שעדיין לא התחיל כלל לעבוד, כי אדם שסובר שהוא עובד ה' זה סימן שאינו עובד אותו כלל, כי אם היה עובד אותו היה יודע שהוא רחוק מאד מהש"י. וזהו: קדושתו מסתלקת למעלה למעלה מקדושתכם, היינו כל מה שאתם מוסיפין ומקדשין עצמכם יותר, אז קדושתו מסתלקת למעלה למעלה... כי כל מה שמקדשין יותר, רואין שעדיין לא התחילו כלל לקדש ולעבוד אותו יתברך". (קדושת לוי)

"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו" (יט, ג)

יש לדייק: התורה פותחת את מצות מורא אב ואם בלשון יחיד: "איש", אך מסיימת בלשון רבים: "תיראו"! כתב על כך בעל האבן עזרא: "ואמר 'תיראו' לשון רבים, כי חייבים הרואים ללמוד ולהכריחו. וכן בשמירת השבת".

בתוספת הסבר: לאב ולאם לא נעים להזהיר את הבן על קיום מצוה זו ולומר לו: כבד אותנו! ירא מאיתנו! לכן מצוה זו מוטלת על אחרים, שרואים את הבן שאינו מכבד את הוריו. הם צריכים להזהירו על כך.

מצות שבת סמוכה למצות מורא אב ואם (ראה רש"י ורשב"ם), ומכאן שיש להקיש מהאחת על השניה.

זהו שממשיך האבן עזרא, שחובתם של האחרים קיימת גם לגבי שמירת השבת. יש להזהיר כל אדם, גם מי שאינו בן משפחה, שישמור את השבת, ולכן גם שם מובאת המצוה בלשון רבים: "תשמורו".

ביאור נוסף: כשהבן קטן, עלינו להזהירו ולחנכו לשמירת השבת מדין חינוך; אחר שהוא גדל, עלינו להקפיד עליו שישמור את השבת כבר-חיוב. לכן אמרה התורה בלשון רבים: "תשמורו" - כנגד שתי תקופות השמירה הללו.
(מזן הגר"מ אליהו זצ"ל).

"ואת שבתותי תשמורו" (יט, ג)

עובדא נאה סיפר הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגער זצוק"ל (מובא ב'רשומים בשמך'): בנו של רבינו החת"ס לימים הגה"ק אב"ד קראקא רבי שמעון סופר זצ"ל בהגיע לבית המדרש בעת תחילת כהונתו בקראקא, עלה על הבימה המוגבהת שאצל ארון הקודש, פתח פיו ואמר: 'מורי ורבותי! קודם שאתחיל בדברי הדרשה, אספר לכם מעשה רב, שאומר דרשני. הנה לבטח הגיע לאזנכם שמעו של אבי, מרנא ורבנא ה'חתם סופר' אב"ד זי"ע. בחור אחד מתלמידי ישיבתו, בן למשפחה מנכבדי העיר, הקדיח

במשך השנה יען לא שב עליהם בלב ונפש, אבל ביוהכ"פ גם עבירות הללו נמחלים כמו שאומרים בוידוי את הגלויים לנו ואת שאינם גלויים לנו לפניך הם גלויים וידועים, ולכן אחר שאמר הכתוב לטהר אתכם מכל חטאתיכם, חזר ואמר לפני ד' תטהרו, כלומר שגם העונות שהם רק לפני הש"י תהיו כליות ולב ואינם גלויים לנו, גם מהם נטהר כי על הכל ימחל ויסלח ביום הזה.
(זרע קודש)

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה'" (יט, ב)

"אמר הקב"ה לישראל: הואיל והקדשתי אתכם לשמי, עד שלא בראתי העולם, לפיכך היו קדושים כשם שאני קדוש" (ילקוט שמעוני)

מסופר על איש עסקים שבאחד ממסעיו "נתקע" בשדה תעופה של ספרד. היה זה ערב יום הכיפורים. הוא התקשר לחבר וביקש ממנו שיארגן לו משפחה שיארחו אותו ביום הקדוש - יום הכיפורים. לאחר מס' דקות התקשר החבר ואמר לו שהוא מוזמן לקרובי משפחתו.

היתה זו משפחה לא דתית. בשהותו שם במשך היום, שם לב לתופעה מוזרה מאד במשפחה הזאת: כל שעה וחצי, אחד מבני המשפחה היה ניגש לסיר שעל הגז ומגיס ומערבב את תכולתו. משחזר לביתו היה חדור רצון להבין את פשר המנהג המוזר. חקר איש העסקים את התופעה, והתברר לו שאותה משפחה שגרה בספרד הם צאצאי צאצאים של האנוסים. אותם אנוסים היו יהודים דתיים ופחדו שיגלו את יהדותם, ולכן, כשהגויים היו באים ובודקים ביום כיפורים אם שומרים את קדושתו, היו האנוסים מניחים סיר על האש ועשו עצמם כאילו הם מבשלים. במשך הדורות נשכחה המסורת והמשפחה הזו התדרדרה, כל המצוות והמנהגים נשכחו, ומה נשאר? המנהג לבחוש בסיר. איש העסקים שאל את המשפחה מה פשר המנהג הזה והם לא ידעו לענות לו. מהמסורת נשארו רק הבחישות בסיר...

בתשעת הימים נוהגים מנהגי אבילות: בחלק מהעדות נוהגים לא להתרחץ בימים אלו, לא אוכלים בשר, ומה נשאר לנו מהאבילות? נוהגים מנהגי אבילות, אבל במה מתבטאת האבילות על החורבן? נשארו לנו רק ה"בחישות" בסיר: לכל מנהגי האבילות יש "פתרונות", אם לא בשרי - אז "מן הצומח", אם לא יין - אז בירה. אבל האם יש אבילות אמיתית? "קדושים תהיו" האם יודעים אנו קדושה אמיתית מהי? (מפי הגאון רבי בן ציון פלמן שליט"א)

"קדשים תהיו" (יט, ב)

"קדושים תהיו". יכול כמוני? ת"ל "כי קדוש אני" קדושתו למעלה מקדושתכם. (מדרש)
"יכול כמוני", פירוש: יכול כדרך שאני ה' שוכן בתוך טומאותם, אף אתם תכרכו עצמכם בתוך הטומאה? ת"ל "כי קדוש אני", "קדושתו למעלה מקדושתכם" רק אני ה' יכול לשכון בתוך הטומאה, ואילו אתם, אם תעשו כן תיפגם קדושתכם. וכן כתוב משמו של האר"י הקדוש בפסוק "ועברתי בארץ מצרים - אני ולא מלאך", שאפילו מלאך אלמלי ירד למצרים היה

ליקוטים וסיפורים נפלאים אחרי קדושים

"ולא תשקרו" (יט, יא)

העולם אומר ששקרן צריך להיות בעל זיכרון טוב, שיזכור מה שאמר לפני זמן, כדי שלא יתפסוהו בשקר. זהו הפירוש "מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחוריי" (שבת קיח) מכיוון שדיברתי רק אמת, לא הוצרכתי להביט לאחור, לזכור מה שאמרתי קודם. (עיטורי תורה)

"הוכח תוכיח את עמיתך" (יט יז)

הקשה ר' ישראל מסלנט זצ"ל: הרי כל פעם שכתוב בתורה "את זה בא לרבות וללמד דבר, ומה א"כ בא לרבות "את" עמיתך? ותירץ: הוכח תוכיח "את" עמיתך בא לרבות "את עצמך" קשוט את עצמך ואחר כך קשוט את אחרים (סנהדרין יט).

"לא תקם ולא תטר" (יט, יח)

"לך מכאן! הסתלק מהקרון הזה!", הצעקות הנועמות שהדהו בקרון הרכבת העושה את דרכו לזילנה עוררו את רבי ישראל סלנטר מהמחשבות בהם היה שקוע. הוא העיף מבט חטוף סביבו והופתע לגלות כי הוא עצמו מהווה את מושא ההתקפה. אדם צעיר עמד מולו וצעק: "סגור את החלון! אתה לא רואה שהדבר מפריע לכל יתר הנוסעים". נבוך ונכלם מיהר ר' ישראל סלנטר, ממנהיגיה המפורסמים של יהדות ליטא ומחולל תנועת המוסר, לסגור את החלון, אך הדבר לא הרגיע את הברנס גס הרוח שהמשיך להתנפל עליו בצעקות וכינויי גנאי. רק בכניסה לתחנת הרכבת של זילנה, למראה ההמון הרב שהתכנס על הרציף, כדי לקבל את פני האורח הנכבד קלט הצעיר חמום המוח כי הזקן אותו העליב והתקיף במהלך הנסיעה לא היה אלא הרב סלנטר המפורסם בכבודו ובעצמו.

למחרת היום מיהר הצעיר לבית בו התארח הרב סלנטר והתנצל עמוקות על התנהגותו הגסה. "מחל לי כבוד הרב, אך טרוד הייתי בדברים המעיקים עלי ועל כן נהגתי בקוצר רוח ובחוסר סובלנות..."

"תנוח דעתך", השיב לו ר' ישראל בעודו לוחץ את ידו בחמימות. "תכף ומיד הבנתי כי רוחך סוערת ודנתי אותך לכף זכות, לרגע לא היה בליבי שום קפידה על מה שאירע..."

הצעיר פנה לעבר דלת היציאה, אלא שאז התנער רבי ישראל בבת-אחת והניח יד על כתפו. "אמור נא לי, מהו הדבר שכה הטריד אותך במהלך נסיעתך לזילנה?"

"אני מתכנן לעבוד כשוחט" השיב לו הלה. "לזילנה הגעתי כדי לאסוף המלצות מרבנים ידועי שם כי ניתן לסמוך על שחיטתי". בו במקום בחן הרב סלנטר את ידיעותיו של הצעיר, ומשנכח לדעת שיש לו הרבה מה לשפר קבע איתו סדר לימוד משותף פעם בשבוע עד שהלכות השחיטה היו נהירות וברורות לו לחלוטין, או אז צייד אותו בהמלצה נלהבת ופטר אותו לדרכו...

סיפור מופלא ומדהים זה, הממחיש עד לאיזה דרגה מסוגל להגיע אדם שמתקן את מידותיו, אינו אופייני רק לרבי ישראל סלנטר. אחד

תבשילו ל"ע, ונהג שלא בדרך התורה. הגם שאבי הקדוש זי"ע לא אבה לשלוח אף תלמיד מן הישיבה, אך אותו תלמיד לא הותיר בידיו ברירה, באשר התנהגותו חייבה את שילוחו.

בתחילה עורר הדבר מהומה גדולה, עקב פגם משפחה, אך עם הזמן שקטה המריבה, ובסופו של דבר עזב אותו התלמיד את הישיבה ואת העיר פרעשבורג, הרחיק נדוד וירד מטה מטה עד הדייטא התחתונה. לאחר זמן נשא אשה, וחזר לעיר אבותיו פרעשבורג, והיה מחלל את השבת הקדושה בפרהסיא ולעין כל, ואף פתח חנותו בריש-גלי בעיצומו של יום השבת קודש.

כאשר הופיעו עדים נאמנים לפני אבי הק' וסיפרו לו את רוע מעלליו של זה אשר חנותו פתחה בשבת בפרהסיא, שלח אבי הק' את אחי הגדול רבי שמואל וואלף (ה'כתב סופר') להעידו ולהתרות בו שינעל את חנותו בימים המקודשים, שבתות וימים טובים - ואם יפרוץ גדר, ידע בנפשו שהוא משחק באש ולא יינקה.

אחי עשה את שליחותו כמצווה עליו, בא לפני אותו פוקר ומסר לו את דברי אבי הק' והתראתו. אבל אותו רשע לא התרגש במיוחד למשמע הדברים, תפסו בידיו הטמאות, והשליכו חוצה בשאט נפש.

בשבת הבאה, באו שוב לאבי הק' ה'חתם סופר', וסיפרו לו על אותו בן בליעל שעודנו עומד במריו, וחנותו עודנה פתוחה גם בשבת זו. שלח אליו אבי זי"ע בשנית את אחי, להעיד בו פעם נוספת שיסגור את חנותו, ולהזהירו כי הוא משחק באש. אך אותו זד יחיר חזר על מעשהו כבראשונה, לעג לדבריו והשליכו חוצה גם הפעם. אלא שבפעם הזאת הגדיל לעשות, והזהיר את אחי לבל יחין שוב אליו עוד, כי בפעם הבאה יכבדהו בסטירה עזה על פניו.

לשבת הבאה, בפתחו שוב את חנותו, שלח אבי זי"ע אותי, יחד עם אחי הגדול, אל אותו נבל, להזהירו בפעם האחרונה על קדושת השבת ולהתרות בו שיסגור את חנותו, בהוסיפו: 'והיה אם ירהיב רשע זה להרים את ידו על אחד מכם, תכווננו בשם הקדוש שהנני מוסר לכם, ואז דמו בו מות יומת, וכל העם ישמעו וייראו'.

הלכנו כדבר אבינו, באנו לאותו רשע ששנה ופירש, התייצבנו לפניו, והתרינו בו - והוא שמר הבטחתו וסטר בכף ידו המגושמת על פניו הקדושות של אחי רבי שמואל וואלף. אזי יצאנו אל מחוץ לדלת חנותו של מנוול זה, וכיוננו באותו השם שמסר לנו אבינו הקדוש, ואותו מחלל שבת עז פנים לא הוציא שבתו זו, ולא יצא מחנותו בפעם הזו כי אם פגר מת. ("ספרא דמלכא" מאת הרה"ג מהרש"צ גנץ).

"ולא תשקרו איש בעמיתו" (יט, יא)

"ולא תשקרו" נכתב בלשון רבים, להזהיר שכשם שאסורה גנבת דעת של היחיד, כך אסורה גנבת דעת של הרבים, במסווה של דיפלומטיה ופוליטיקה. (מטה אהרון)

לעי"נ הרה"צ

פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים
צוק"ל - כ"ו בניסן - שנה לפטירתו

ליקוטים וסיפורים נפלאים אחרי קדושים

מסופר בגמרא (ברכות כח) רבי זירא כשנחלש מגירסתו (מפני לימודו) היה יושב בפתח בית המדרש ואומר כשיעברו חכמים אז אקום לפנייהם ואקבל שכר.

לכאורה קשה, הניחא מה שהשתדל שלא להתבטל לרגע מתורה ומצוות, וכשנחלש מגירסתו הלך לקיים מצות הידור וקימה, אבל האם עבד את בוראו על מנת לקבל שכר?

תירץ בספר "בני יששכר": שהנה כתוב במדרש דהשכר על מצות קימה הוא שזוכה ליראת שמים, שכתוב "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" ועל ידי כן תזכה ל-"ויראת מאלהיך".

ואם זה שכרו ודאי שכל אחד מחויב להשתדל להשיגו, וזה כוונת רבי זירא אקום בפני רבנן ואקבל שכר שאזכה ביראת שמים.

"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" (כ, כו)

מסופר על צייד שבאחד ממסעיו עבר בכפר קטן וראה שם לול תרנגולים. לתדהמתו, ראה בתוך הלול נשר ענק. הצייד התפלא מאד למראה נשר גדול כלול תרנגולים, הרי נשר מקומו בשחקים! שאל הצייד את האיכר לפרש הדבר, והאיכר סיפר לו כי לפני כמה שנים הוא מצא אפרוח שחור זרוק על הארץ, והיות שהוא לא היה מבין גדול בעופות, הוא לא ידע שהאפרוח הוא גוזל של נשר.

לכן, לקח אותו והניח אותו כלול התרנגולים.

הגוזל הרך גדל והתפתח, והתברר שהוא נשר, אבל מכיון שגדל בין תרנגולים, נהג בדיוק כמוהם. הוא מעולם לא ניסה לעוף. הוא נשאר כלול והתנהג כמו דיירי הלול.

הצייד שראה זאת הצטער מאד על גורלו של הנשר שמקומו בשמים. הנשר הוא מלך העופות, הוא עף גבוה כל כך, ועד שכנפיו אינן מתחילות להשרף מהשמש, הוא אינו יורד למטה. נשר זה, שביכולתו לנסוק לשחקים, מקרקר כתרנגול ואוסף זרעונים.

ניגש הצייד לכפרי ושאל אותו אם הוא מסכים למכור לו את ה"תרנגולת השחורה". הסכים הכפרי בשמחה, שקל אותה וקבע את מחירה. קנה הצייד את הנשר תמורת מס' שקלים בודדים ולקח אותו איתו. גם כעת, משיצא הנשר אל מחוץ ללול, לא ניסה כלל לעוף. למחרת לקח הצייד את הנשר להר גבוה וקרא אליו: "אינך תרנגול! אתה נשר! אתה מלך העופות!" ודחף את הנשר לעבר תהום. ברגע הראשון נבהל הנשר, אבל מחוסר ברירה פרש כנפיים והחל לעוף. כך עשה הצייד גם למחרת וביים השלישי עד שהנשר למד לעוף כמו כל הנשרים.

אנו צוחקים על הנשר, ומה בנוגע אלינו? אנו בניו של מלך מלכי המלכים, הקב"ה! בני מלכים אינם מתעסקים בשטויות. בני מלכים אינם נמצאים כלול התרנגולים! איננו תרנגולים, אנו נשרים! אנו העם הנבחר! הקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו ספר "הוראות יצרן" - את התורה הקדושה.

ואבדיל אתכם... אשר בחר בנו מכל העמים...

א טו טבת

מסימני ההיכר המובהקים של כל אחד מגדולי ישראל האמיתיים, בדורנו ובדורות העבר, היו מידותיהם הטובות ויכולתם המופלאה למשול ברוחם ולהתגבר על כל נטייה של כעס או מדה רעה אחרת.

לא בקלות תיקנו גדולי ישראל את מידותיהם. רבי ישראל סלנטר עצמו העיד כי: "קל יותר לסיים את כל הש"ס (ששה סדרי משנה הכוללים את כל התלמוד הבבלי המונה יותר מ-2,700 דפים), מאשר לתקן מידה אחת." (יגל ליבי)

"ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח)

ויש להבין איך שייך שהתורה תצוה לאדם שיאהב את כל אחד ואחד מישראל כמו את עצמו, האם יכול בן ישראל המקיים תורה ומצוות לאהבו צדיק וגדול הדור כמו את החוטב עצים והאישי המוני בשוה. התירוץ הוא, שלכן מדגישה התורה כשמצוה לאהוב כל איש ישראל, שתהיה האהבה "כמוך". פירוש הדבר, הרי בגופו של אדם יש הבדלים רבים, ישנם בו בעצמותיו ובאבריו, הראש הלב והעינים והידיים והרגלים וכו', והנה את ראשו לבו ועינו יאהב האדם ביותר וישמרם בכל עת מכל פגע כאב ומחלה, ביודעו אשר בלעדם העולם חשוך בעדו. ושאר איבריו כמו הידיים והרגלים יאהב אותם ג"כ וישמרם מכל מחלה וכאב, אך לא בשמירה יתירה כמו הראש העינים והלב, וכן הוא בכל אבר ואבר לפי ערך חשיבותו ונחיצותו, עד כדי כך שהשערות והצפרנים אם כי יחשבים ויאהבים שלא יתלשם ממנו בכח בעודן מחוברים בגופו בכדי שלא יכאב לו, הרי האדם בעצמו חותך אותם מחמת ריבויים כשיגדלו הרבה. וכן הוא הדבר לגבי כלל ישראל בכללולתם דיש בהם אנשים שצריך לאהוב אותם כמו עיניו ולבו, והיינו את ראש העדה שהוא צדיק הדור, ואח"כ עיני העדה היינו התלמידי חכמים שבדור. וכן יש שאר ת"ח ובעה"ב יראים וחסידיים, כל אחד כפום דרגא דיליה. אבל ישנם אנשים גרועים בכלל ישראל שהם רשעים אשר צריך להפרידם כמו הצפרנים והשערות הארוכים, וזהו לטובת כלל ישראל, עכ"פ צריך כל אחד לאהוב כפי מה שהוא כנ"ל.

(הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע)

"ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח)

אם יספוג אדם מהלומה מידו או מרגלו, לא יעלה כלל על דעתו לשנוא את היד או את הרגל ולהענישן, שהרי זהו אבר מגופו ואם יגע בו לדעה לא יכאיב אלא לעצמו. בדומה לכך צריך כל אדם מישראל לראות את כל ישראל כגוף אחד, ממילא יבין שאפילו אם עשה לו מישהו עוול, אין לו להחזיר לו כמעשהו ולשנוא אותו, כשם שלא היה עושה כזאת לאבר מגופו - והיינו "כמוך".

"מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת

מאלהיך אני ה'" (יט, לב)